

Barnets Stemme

Indsatsbeskrivelse

INDHOLD

Barnets Stemme

1	Indsatsbeskrivelse	4
1.1	Indsatsens formål og målgruppe	4
1.2	Indsatsens værdier og kerneelementer	5
1.3	Indsatsens forandringsteori	7
1.4	Sådan kan arbejdet med Barnets Stemme tilrettelægges	10
1.5	Resultater	12
1.6	Forudsætninger for implementering og drift	14

	Appendiks A – Interviewguide til børneinterview	16
--	--	-----------

	Appendiks B – Trivselshjulet	20
--	-------------------------------------	-----------

	Appendiks C – Mødeguide	21
--	--------------------------------	-----------

1 Indsatsbeskrivelse

I denne indsatsbeskrivelse beskrives indsatsen Barnets Stemme. Barnets Stemme handler om børns ret til inddragelse. Fokus er, at barnet bliver hørt gennem deltagelse i børneinterview, og at barnets perspektiv er repræsenteret på de møder, der vedrører barnets trivsel og læring.

Indsatsbeskrivelsen er udarbejdet på baggrund af en evaluering, som indeholder mere detaljerede beskrivelser af indsatsens indhold, implementering og resultater. Indsatsbeskrivelse og evaluering er udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) for Styrelsen for undervisning og kvalitet (STUK).

1.1 Indsatsens formål og målgruppe

Fakta om indsatsen Barnets Stemme

Formål

Indsatsen Barnets Stemme handler om at sikre børns ret til inddragelse. Formålet med Barnets Stemme er, at skolen støtter den enkelte elevs trivsel og faglige udvikling, ved at lærere og pædagoger gennemfører børneinterview, når der opstår en bekymring for en elev. På baggrund af den opnåede viden om barnets eget perspektiv igangsættes pædagogiske tiltag i et samarbejde med eleven, forældrene og interne og eksterne ressourcepersoner. Der etableres desuden et ressource- og løsningsorienteret tværfagligt samarbejde om barnet, når det vurderes, at der er behov for det. På skoleniveau har indsatsen til formål at gøre det muligt at forebygge segregering af elever gennem en systematisk og inddragende opmærksomhed på børnenes trivsel.

Baggrund

Øster Farimagsgades Skole og Faglig Støttefunktion/PPR i område Indre By/Østerbro har siden 2014 arbejdet med at udvikle indsatsen Barnets Stemme. Indsatsen er udviklet med inspiration fra elementer i det skotske program 'Getting It Right For Every Child' (GIRFEC).

Målgruppe

Barnets Stemme anvendes ved forskellige typer af trivselsudfordringer. Indsatsen kan både vedrøre barnets relationer og muligheder for deltagelse i børnefællesskabet, barnets motivation for deltagelse i undervisningen og/eller eventuelle problemer i hjemmet. Målgruppen for indsatsen kan potentielt være alle elever på skolerne. Indsatsen igangsættes dog kun for elever, hvor der er opstået en bekymring hos det pædagogiske personale eller hos elevens forældre. Elever, som er visiteret til specialundervisning eller anden specialpædagogisk støtte, er også en del af indsatsens målgruppe.

1.2 Indsatsens værdier og kerneelementer

Barnets Stemme bygger på nogle grundlæggende værdier, som danner baggrund for udviklingen af indsatsen. De grundlæggende værdier for Barnets Stemme er konkretiseret i en række kerneelementer. Indsatsen indeholder derudover nogle konkrete redskaber (fx interviewguide og trivsels-hjul), som understøtter den ønskede praksis.

Værdier

Indsatsen Barnets Stemme bygger på nogle værdier, som er formuleret med inspiration fra det skotske program GIRFEC. Indsatsen tager udgangspunkt i, at børn har ret til inddragelse, og den er dermed baseret på den forståelse af børns rettigheder, som fremgår af FN's Børnekonvention.

Indsatsen indebærer, at børnene og deres forældre betragtes som eksperter på lige fod med de professionelle. Værdierne kan altså anskues som et særligt ressourceorienteret børnesyn, som medfører, at elevens eget perspektiv skal indgå i udviklingen af læringsmiljøet i skolen. Værdierne vedrører også forståelsen af trivsel. Barnets trivsel i skolen anskues som en del af hele barnets livssituation, og der anvendes derfor et bredt og holistisk trivselsbegreb.

Kerneelementer

Barnets Stemme tager udgangspunkt i tre kerneelementer, som ligger i klar forlængelse af de ovenstående værdier. Indsatsens kerneelementerne består af følgende:

- Barnets eget perspektiv inddrages gennem børneinterview ved bekymring for barnet.
- Viden om barnets perspektiv omsættes i konkrete indsatser/handling.
- Det tværfaglige samarbejde omkring barnet er ressource- og løsningsorienteret.

Nedenfor uddybes hver af indsatsens kerneelementer.

Kerneelement: Barnets eget perspektiv inddrages gennem børneinterview ved bekymring for barnet	
Hvorfor	<p>Barnets Stemme bygger på et børnesyn, der indebærer børns ret til inddragelse og deltagelse. En grunddig og systematisk afdækning af barnets perspektiv gennem et børneinterview sikrer, at de professionelle får en bred forståelse af, hvad der er på spil for barnet i og uden for skolen. Denne viden er afgørende, når de professionelle skal udvikle og igangsætte indsatser, der skal afhjælpe en given problemstilling.</p> <p>Børneinterviewet har desuden den funktion, at barnet føler sig set og hørt og oplever, at det kan dele bekymringer og oplevelser med de professionelle i skolen. Det er dog vigtigt at understrege, at børneinterviewet ikke har et terapeutisk formål. Det indgår i afdækningen af en problemstilling forud for igangsættelsen af konkrete indsatser.</p>
Hvordan	<p>Der gennemføres et børneinterview ved bekymring for en elev. Til interviewet bruges en interviewguide, som bygger på otte trivselsindikatorer i barnets liv i og uden for skolen (interviewguiden kan ses i appendiks A). Den professionelle, der gennemfører interviewet, spørger åbent og nysgerrigt og nedskriver, hvad barnet fortæller, så præcist som muligt</p>

Kerneelement: Barnets eget perspektiv inddrages gennem børneinterview ved bekymring for barnet

uden at tolke på barnets udsagn. Afslutningsvist bestemmer barnet selv, hvem interviewpersonen må dele oplysningerne med.

Kerneelement: Viden om barnets perspektiv omsættes i konkrete indsatser/handling

Hvorfor	<p>For at viden om barnets perspektiv kan bidrage til positive forandringer i barnets liv, er det vigtigt, at skolen har for øje, at processen skal bevæge sig fra afsøgning af problemstilling til igangsættelse af handling. Børnesynet, som Barnets Stemme bygger på, fordrer ikke kun, at barnet bliver hørt, men også at der handles på baggrund af barnets oplevelser og perspektiver, så de indgår i udviklingen af læringsmiljøet på skolen. Det er vigtigt, at barnets perspektiver anvendes i de indsatser og handlinger, der udvikles og igangsættes. Dels oplever barnet derved, at der handles på dets oplevelser, og dels er der en større sandsynlighed for, at barnet oplever indsatserne som relevante og meningsfulde. Når konkrete indsatser imødekommer barnets behov, kan det forebygge, at problemstillingen vokser i omfang.</p>
Hvordan	<p>Viden fra børneinterviewet indgår i drøftelser i forskellige fora med henblik på at afdække problemstillingen og igangsætte konkrete indsatser. På møderne anvendes det redskab, der kaldes trivselshjulet. Dette redskab bygger på en bred forståelse af trivsel, som er konkretiseret i otte indikatorer. Disse trivselsindikatorer skal gøre det nemmere for de professionelle at vurdere, hvordan barnet trives, og om der er behov for støtte (trivselshjulet kan ses i appendiks B).</p> <p>Omsætningen af viden fra børneinterviewet til konkrete indsatser understøttes af fastlagte arbejdsgange og processer, som alle involverede parter har kendskab til. De mest centrale fora er møder i klasse- eller årgangsteamet, møder med forældre, møder i ressourcecenter og møder i andre tværfaglige fora (fx handleplansmøder). En detaljeret beskrivelse af, hvordan arbejdsgangene kan organiseres, kan findes i afsnit 1.4.</p>

Kerneelement: Det tværfaglige samarbejde omkring barnet er ressource- og løsningsorienteret

Hvorfor	<p>Med en ressource- og løsningsorienteret tilgang i det tværfaglige samarbejde insisterer indsatsen på, at forældre og professionelle også tager udgangspunkt i de områder og situationer, hvor barnet har det godt, dvs. det, man kan kalde beskyttelsesfaktorer og barnets robusthed. Dette sker for at undgå, at barnet primært ses som problembærer. Når der fokuseres på barnets ressourcer, skabes der en fælles forståelse af, hvor og hvornår barnet har det godt, samt hvad der fungerer, og hvad der bekymrer i barnets liv. Denne forståelse anvendes som grundlag for at arbejde med, at barnet også får det godt inden for de områder, hvor der er bekymringer.</p>
Hvordan	<p>Børnene og deres forældre anses som eksperter på lige fod med de professionelle, og derfor er det vigtigt, at alle parter (barn, forældre og professionelle) er inddraget og kommer til orde på de tværfaglige møder. Barnets perspektiv er repræsenteret på tværfaglige møder, enten gennem deltagelse eller gennem afholdelse af børneinterview forud for mødet.</p>

Kerneelement: Det tværfaglige samarbejde omkring barnet er ressource- og løsningsorienteret

Det kan være en god ide at anvende tilgangen 'Signs of Safety' (SOS)¹ som en metode til at styrke samarbejdet mellem forældre og de professionelle omkring barnet. Denne metode indebærer, at der er fokus på følgende tre spørgsmål: Hvad er vi bekymrede for? Hvad fungerer godt for barnet? Hvad skal der ske (ønsker og aftaler)? Skoler kan anvende en mødeguide, der sikrer, at mødet tager ligeværdigt udgangspunkt i perspektiver fra både barn, forældre og professionelle (se eksempel på en mødeguide udviklet af Øster Farimagsgades Skole i appendiks C). Det er væsentligt at forberede forældrene på mødets form og indhold, så de har et godt udgangspunkt for at deltage ligeværdigt med deres syn på barnets behov.

På møderne udarbejdes et referat, fx i form af en handleplan, hvor de forskellige mødedeltageres synspunkter og beskrivelser af ressourcer og udfordringer samt de aftalte mål og tiltag skrives ned. Dette sker for at sikre klare rammer og gennemsigtighed for alle deltagere.

Det er væsentligt at være opmærksom på, at kernelementerne primært vedrører afdækningen af problemstillingen og samarbejdet om igangsættelse af konkrete indsatser. De indsatser, der sættes i gang, kan have meget forskellig karakter, alt efter hvilken problemstilling der er tale om, og hvilke ressourcer skolerne råder over. Barnets Stemme skal anvendes i kombination med en række andre indsatser, som ikke er indeholdt i eller behøver være direkte relateret til Barnets Stemme. Dermed understreges det, at Barnets Stemme skal fungere som en integreret del af skolens samlede arbejde med at udvikle inkluderende læringsmiljøer.

Der er en indbyrdes sammenhæng mellem de tre kernelementer – og med indsatsens værdier. Et centralt kerneelement er gennemførelsen af børneinterviewet, men gennemførelsen af dette kerneelement har kun begrænset værdi, hvis ikke der igangsættes handlinger og dermed sker en forandring i forhold til barnets situation. Målet med indsatsen er netop at skabe en skolekultur, hvor der er en stor lydhørhed over for barnets perspektiv, og hvor skolens pædagogiske og didaktiske fællesskaber udvikles på baggrund af denne viden.

I det efterfølgende afsnit udfoldes det via indsatsens forandringsteori, hvordan ovenstående kernelementer forventes at lede til de ønskede virkninger på kort, mellemlangt og langt sigt.

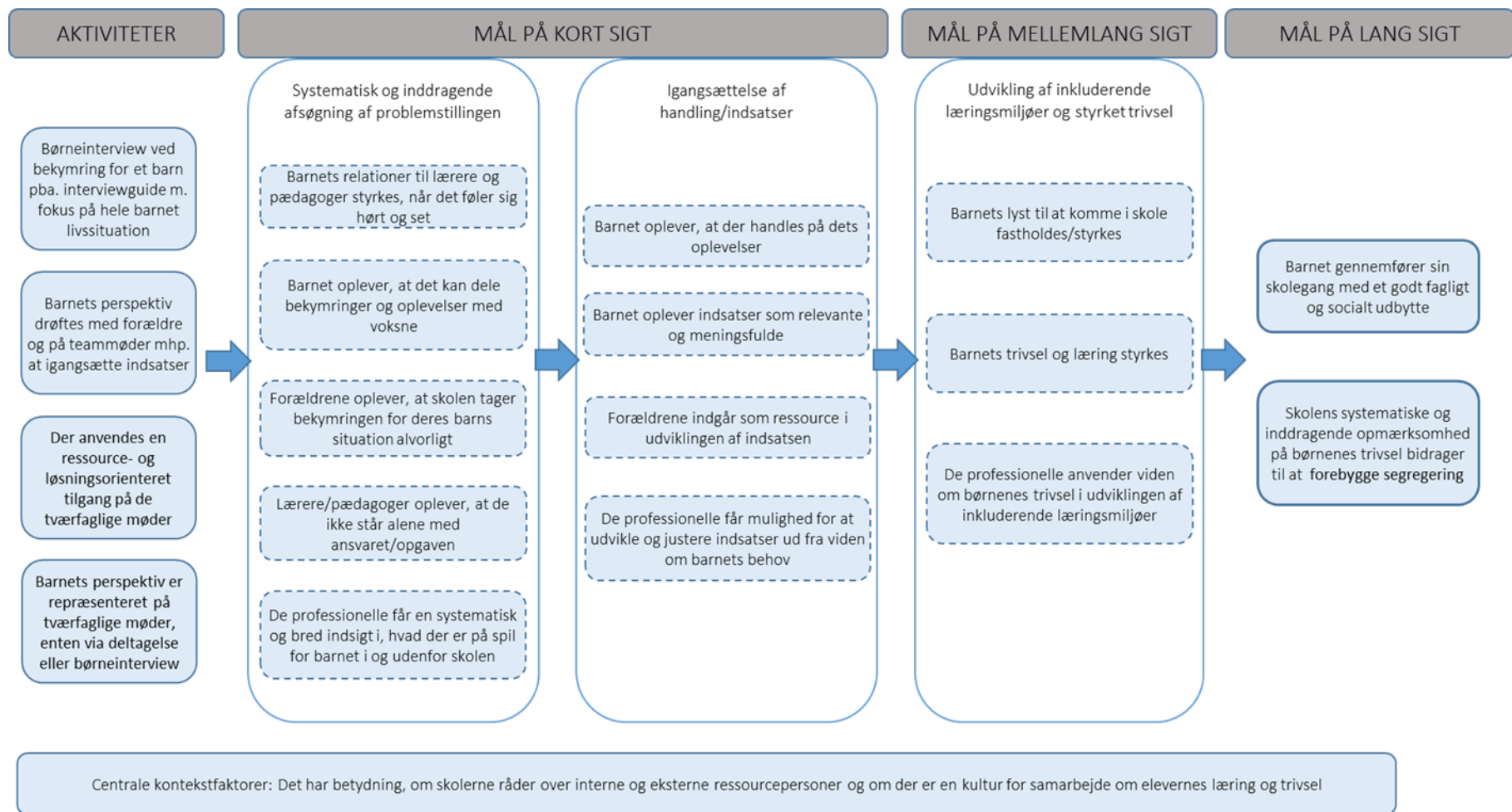
1.3 Indsatsens forandringsteori

EVA har udviklet en forandringsteori for Barnets Stemme. Hensigten er at ekspliciterede de underliggende antagelser om, hvordan og hvorfor indsatsens kernelementer bidrager til de ønskede virkninger på kort, mellemlangt og langt sigt. Indsatsens kernelementer er repræsenteret i forandringsteorien via fire aktiviteter. Nedenstående figur 1.1 viser en visuel illustration af forandringsteorien.

¹ Metoden SOS har til formål at samarbejde med familien om en løsning, der kan skabe sikkerhed og trivsel for barnet. Metoden er et konkret redskab, der kan anvendes til at foretage risikovurderinger i børnesager, som samtidig har fokus på beskyttelsesfaktorer. SOS blev udviklet i Australien i 1990'erne og har været anvendt i Danmark siden 2006. Læs mere om denne metode her: <https://socialstyrelsen.dk/taerugaende-omrader/sagsbehandling-born-og-unge/netvaerksinddragende-metoder/hvad-er-signs-of-safety>.

FIGUR 1.1

Forandringsteori

Barnets Stemme består som tidligere nævnt af en række *centrale aktiviteter*. Det drejer sig dels om, at der gennemføres børneinterview med fokus på hele barnets livssituation, at viden om barnets perspektiv drøftes med forældre og i teamet med henblik på at igangsætte indsatser, der kan imødekomme problemstillingen, og at der anvendes en ressource og løsningsorienteret tilgang på de tværfaglige møder, hvor barnets perspektiv også er repræsenteret.

På kort sigt skal disse aktiviteter bidrage til to ting, dels til en systematisk og inddragende afsøgning af problemstillingen og dels til igangsættelse af handlinger og indsatser i og omkring undervisningen eller i familien.

Den systematiske og inddragende afsøgning af problemstillingen er væsentlig af flere årsager og for flere aktører:

- Den er væsentlig for barnet, fordi det oplever, at det kan dele bekymringer og oplevelser med de voksne, det føler sig hørt og set, og det medvirker samlet set til at styrke dets relationer til lærere og pædagoger. Dermed skabes der et godt fundament for et tillidsfuldt samarbejde.
- Den inddragende proces er også vigtig for forældrene, fordi de oplever, at skolen tager bekymringen for deres barn alvorligt, og fordi de oplever, at de kan bidrage med deres egne perspektiver på barnets situation.
- For skolens professionelle er processen afgørende, fordi den medfører, at de ikke kommer til at stå alene med ansvaret for barnets trivsel, og fordi de får en bred og systematisk indsigt i, hvad der er på spil for barnet.

På baggrund af denne afsøgning af problemstillingen *igangsættes handlinger og indsatser*. De indsatser, der sættes i gang, får en bedre kvalitet som konsekvens af den systematiske og inddragende proces, der er gået forud. Indsatserne betyder, at barnet oplever, at der handles på baggrund af dets oplevelser, og barnet oplever desuden indsatserne som relevante og meningsfulde, fordi de bygger på viden om barnets eget perspektiv. Forældrene får mulighed for at indgå som en ressource i udviklingen af indsatser, og det betyder, at forældrene bliver en aktiv medspiller i gennemførelsen af indsatserne. De professionelle får mulighed for at udvikle og løbende justere indsatserne på baggrund af viden om barnets perspektiv og dermed i et samarbejde med barnet og dets forældre.

Målet på mellemlangt sigt er dermed, at barnets lyst til at komme i skole fastholdes eller styrkes. Det sker, fordi barnet oplever de voksne som personer, man kan have tillid til, og som nogen, der hjælper med at løse konkrete udfordringer – store som små. Barnets trivsel og læring styrkes endvidere som konsekvens af de gennemførte indsatser. Barnets Stemme betyder desuden på skoleniveau, at de professionelle udvikler inkluderende læringsmiljøer gennem deres systematiske anvendelse af viden om børnenes trivsel og igangsættelse af konkrete indsatser i og omkring undervisningen.

På langt sigt betyder dette, at barnet gennemfører sin skolegang med et godt fagligt og social udbytte. På skoleniveau betyder indsatsen på langt sigt, at det bliver muligt at forebygge segregering af elever gennem den systematiske og inddragende opmærksomhed på børnenes trivsel.

Det er afgørende at være opmærksom på *indsatsens kontekst*. Barnets Stemme er ikke en indsats, der let lader sig afgrænse fra skolens øvrige arbejde med at udvikle inkluderende læringsmiljøer. Det betyder også, at kvaliteten af skolens generelle arbejde med inklusion samt skolens samarbejdskultur vil have en betydning for arbejdet med barnets stemme. Fx er det af afgørende betydning, at skolen råder over interne og eksterne ressourcepersoner, som kan understøtte og bidrage til arbejdet med at udvikle relevante indsatser på baggrund af viden om barnets perspektiv.

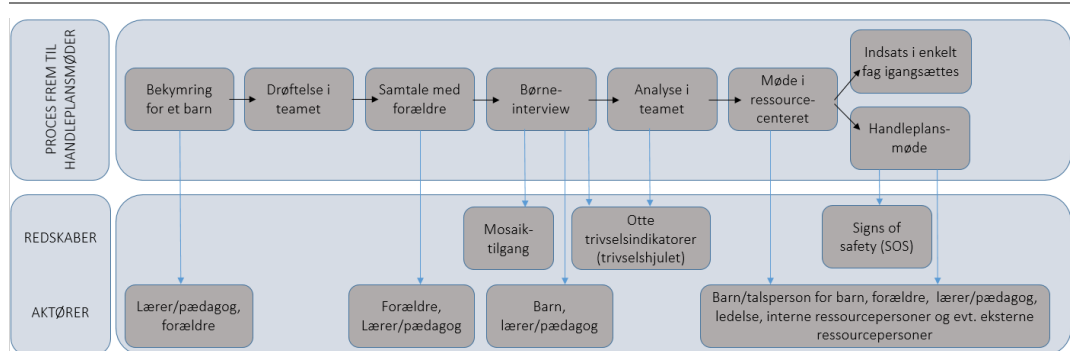
1.4 Sådan kan arbejdet med Barnets Stemme tilrettelægges

Nedenstående figur viser en visualisering af arbejdsgange og af de enkelte aktiviteter, som kan gennemføres, fra der opstår en bekymring for en elev, til der igangsættes en indsats, der er tilrettelagt ud fra elevens behov. Centrale aktører i udførelsen af Barnets Stemme og brugen af redskaber er ligeledes visualiseret i figuren. Figur 1.2 og figur 1.3 samt beskrivelsen af arbejdsgange bygger på den praksis, der er udviklet på Øster Farimagsgades Skole.

FIGUR 1.2

Indsatsens forløb frem til et eventuelt handleplansmøde (Øster Farimagsgades Skole)

Del 1

Nedenfor er de enkelte aktiviteter i Barnets Stemme beskrevet:

- **En bekymring:** Et forløb starter med, at lærere eller pædagoger oplever, at der er en konkret udfordring eller bekymring for en elev. Det kan fx være situationer, hvor der er nogle handlinger hos eleven, som ikke er forventet adfærd.
- **Drøftelse i teamet:** Lærere og pædagoger drøfter derefter i klasse- eller årgangsteamet, om andre deler deres oplevelser, dvs. om der er en fælles bekymring, og om det er en enkeltstående episode.
- **Samtale med forældre:** Hvis man vælger at gå videre med den indledende bekymring, er næste skridt at tage en samtale med elevens forældre.
- **Gennemførelse af et børneinterview:** Børneinterviewet er som tidligere nævnt baseret på en interviewguide, der tager udgangspunkt i de otte trivselsindikatorer. På baggrund af børneinterviewet skriver lærere og pædagoger noter, som opbevares i sikre mapper. Hvis der er noget, som ikke må vises til bestemte personer, noteres det i dokumentet.
- **Analyse i teamet ved hjælp af trivselshjulet:** Klasse- eller årgangsteamet mødes derefter og analyserer problemstillingen ud fra otte trivselsindikatorer. Når teamet har beskrevet problemstillingen ved hjælp af trivselshjulet, kan teamet henvende sig til skolens ressourcecenter.
- **Møde i ressourcecenteret:** Hvis ressourcecenteret vurderer, at der primært er behov for en indsats i et enkelt fag, fx med fokus på didaktik eller elevens relationer til læreren, kan man dernæst

igangsætte indsatsen i et samarbejde med lærere, pædagoger og forældre. Hvis problemstillingen er mere kompleks og går på tværs af fag, inviteres forældre og elev (eller én, der er talerør for børneperspektivet på baggrund af et børneinterview) til et handleplansmøde.

- **Handleplansmøde (tværfagligt møde):** Handleplansmøder afholdes ofte efter et længere forløb, hvor der har været afprøvet forskellige indsatser af teamet selv og med inddragelse af ressourcecentret. Der er dog også tilfælde, hvor der hurtigt indkaldes til et handleplansmøde.

Handleplansmøder

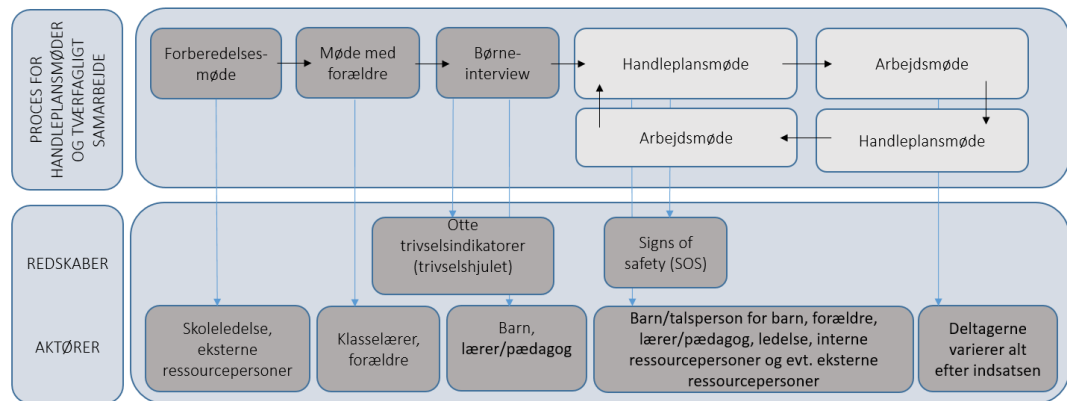
- **Tidspunkt:** Der afholdes handleplansmøder på denne skolen hver uge. Alle interne og eksterne ressourcepersoner (skolepsykolog, tale-høre-pædagog og skolesocialrådgiver) har en fast reservation i deres kalender en fast eftermiddag hver uge, så de har mulighed for at deltage. Lærernes forberedelsestid ligger på samme tidspunkt, så de også kan indkaldes. Der afsættes 50 min. til hvert handleplansmøde.
- **Deltagere:** I møderne deltager elevens klasselærer, primærpædagogen fra fritidstilbuddet (klub eller fritidshjem), relevante interne vejledere på skolen, skolepsykolog, sundhedsplejerske, skolesocialrådgiver, eleven, forældrene og skoleledelsesrepræsentanten. Kun få elever deltager i de store handleplansmøder. Deres perspektiver bliver i stedet repræsenteret af en lærer eller pædagog, som umiddelbart inden mødet har afholdt et børneinterview.
- **Form:** På handleplansmøderne er der fokus på at nå frem til konkrete handlinger, som kan sættes i gang med det samme. Mødet gennemføres med en klar struktur, som er opbygget ud fra metoden SOS. Denne metode indebærer, at der er fokus på tre spørgsmål: Hvad er vi bekymrede for? Hvad fungerer godt for barnet? Hvad skal der ske (ønsker og aftaler)? De tre spørgsmål er synlige undervejs på mødet, og på en tavle noteres en af deltagerne under hvert punkt, så alle kan følge med. Desuden tager en anden deltager undervejs referat, som vises på en skærm i lokalet og sendes til forældrene, når mødet afsluttes.
- **Handleplan:** På baggrund af mødet udvikles en handleplan med de konkrete mål, som de forskellige parter har formuleret i fællesskab.

Handleplansmøderne står ikke alene. De suppleres med en række andre møder, som afholdes henholdsvis før og efter handleplansmøderne. De vigtigste er visualiseret i nedenstående figur:

FIGUR 1.3

Proces for handleplansmøder (Øster Farimagsgades Skole)

Del 2

Nedenfor er de enkelte aktiviteter i den ovenstående figur beskrevet:

- **Forberedelsesmøder med eksterne ressourcepersoner:** Skoleledelsen holder møde med de eksterne samarbejdspartnere forud for handleplansmøderne. Her drøftes nye henvendelser fra klasse- eller årgangsteam, og det vurderes, om der skal indkaldes til et handleplansmøde.
- **Møde med forældre:** Det er vigtigt, at forældrene er forberedte på, hvad der skal ske på handleplansmøderne. Derfor holder elevens klasselærer et møde med dem, hvor det forklares, hvad handleplansmødet går ud på, og hvordan det vil forløbe.
- **Børneinterview:** I børneinterviewet drøfter læreren/pædagogen med eleven, hvad der skal ske på handleplansmødet. Læreren/pædagogen drøfter med eleven, hvad vedkommende skal sige på mødet, og aftaler også, om der er noget, som læreren og pædagogen ikke skal sige.
- **Børneplanlægningsmødet:** Dette møde afholdes inden for en uge efter handleplansmødet med henblik på at formidle til eleven, hvad der er aftalt på handleplansmødet. På mødet deltager forældre, elev, skoleledelse og klasselærer/pædagog. Deltagerne har en åben dialog med eleven om de mål, som er sat, for at kunne vurdere, om de er brugbare og kan gennemføres. Der tages et billede af det team, som eleven skal samarbejde med.
- **Løbende arbejds møder:** Imellem handleplansmøderne, som afholdes hver tredje måned, afholdes der arbejds møder for en mindre gruppe af deltagere, som er involveret i det konkrete forløb. Ofte deltager eleven og forældrene i disse møder.

1.5 Resultater

Indsatsen Barnets Stemme kan bidrage til en afklaring af, hvad konkrete trivselsproblemstillinger handler om set fra børnenes perspektiv, når børneinterviewene anvendes som en datakilde i en systematisk og inddragende afsøgning af problemstillingen. En skolesocialrådgiver uddyber dette:

Jeg tænker, at børneinterviewet kan opsnappe noget, som vi som voksne ikke tror er særlig betydningsfuldt. Og hvis vi ikke er nysgerrige og spørger børnene, så får vi aldrig svar. Så kan vi gætte herfra og til, vi slår flikflak. Metoden kan jo noget, barnets perspektiv bliver taget alvorligt, der bliver handlet på det, og vi er blevet klogere som voksne på et barn, som vi ellers måske gik og gættede noget om. Det synes jeg er den største force ved at inddrage børnene tidligt.

Skolesocialrådgiver

Kort fortalt kan indsatsen bidrage til følgende resultater:

Børn oplever at blive set og hørt igennem interview og igangsættelse af handlinger

Set fra børnenes perspektiv betyder Barnets Stemme – og mere konkret børneinterviewene, at de kan dele deres bekymringer og oplevelser med de voksne, og at de føler sig hørt og set. Evalueringen af Barnets Stemme tegner et billede af, at børnene har en positiv oplevelse af børneinterviewene, og de forbinder dem med en interesse for deres trivsel og et ønske om at hjælpe. Fx udtrykker en elev fra 5. klasse:

Nogle gange har børn brug for en helt speciel hjælp. Men lærerne ved ikke, hvad de skal hjælpe med, hvis de ikke har lyttet ordentligt. Og så kan børnene måske få det værre.

Elev

Forældre oplever, at de indgår som ressource i samarbejdet

Set fra et forældreperspektiv sikrer Barnets Stemme, at alle parter lytter til hinanden og arbejder med det samme mål for øje. Forældrene giver udtryk for, at de føler sig hørt i samarbejdet med skolen, og det skaber grobund for et godt samarbejde om den enkelte problematik. Også i de sager, hvor problemstillingen vedrører forhold i familien, opleves indsatsen som værdifuld. Interviewet med barnet kan her fungere som 'et fælles tredje', som alle parter må forholde sig til.

De professionelle får en systematisk og bred indsigt, som de kan udvikle indsatser på baggrund af

Set fra de professionelle perspektiv betyder indsatsen, at de får en systematisk og bred indsigt i barnets situation, som de kan udvikle indsatser på baggrund af. Barnets Stemme sikrer, at man kommer omkring alle dimensioner i barnets liv, og dette er væsentligt, fordi de adfærdsændringer, der fx kan iagttages i skolen, godt kan hænge sammen med, hvad barnet oplever derhjemme og omvendt. En lærer vurderer her, at indsatsen bidrager til at komme hele vejen rundt om barnet:

Jeg synes, at det var fantastisk, fordi man når faktisk hele vejen rundt og omkring alle perspektiver omkring eleven. Hele vejen rundt om eleven, både familie, klasse og klassekammerater. Så dybt har jeg ikke gået før. Derfor så synes jeg, at det er fantastisk, og at det er enormt vigtigt, at man bruger det. Fordi det kan hjælpe, og det kan belyse områder, som man ikke havde tænkt på.

Lærer

Børneinterviewet vurderes af alle parter som et godt redskab, som hjælper de professionelle med at få indblik i børnenes verden, så de ikke igangsætter handlinger på baggrund af formodninger.

Viden om barnet skaber grundlag for bedre indsatser

Det stærke samarbejde med elever og forældre skaber ifølge de involverede aktører bedre og mere målrettede indsatser. De indsatser, der sættes i gang, har en større sandsynlighed for et positivt resultat, fordi de tilrettelægges ud fra viden om elevernes egne oplevelser, og det betyder, at eleverne får nemmere ved at koble sig på og få gavn af indsatsen.

Styrket professionelt samarbejde

Den systematiske tilgang i Barnets Stemme betyder, at lærere og pædagoger ikke oplever, at de står alene med opgaven. Indsatsen giver mulighed for samarbejde omkring trivselsproblemstillinger, og den sikrer dermed også, at tilgangen til bekymringer ikke bliver personafhængig. De professionelle får en ramme at støtte sig til, og de får et fælles sprog for, hvordan bekymringer håndteres.

Skolerne vurderer, at flere trives, og færre segregeres

Evalueringen af Barnets Stemme peger på, at Barnets Stemme samlet set betyder, at skolerne arbejder mere systematisk med at afdække elevernes ressourcer og udfordringer og med at afprøve og gennemføre indsatser i og omkring undervisningen i et samarbejde med elever og forældre. Skoleledelsesrepræsentanter og ressourcepersoner vurderer, at flere elever som et resultat af dette arbejde trives i skolernes fællesskaber, og færre elever segregeres. De bygger deres vurdering på, at Barnets Stemme hjælper de professionelle med at fange de ting, der kan spænde ben for barnets læring og trivsel. De professionelle på skolerne vurderer, at tilgangen er velegnet til at gribe de ting, der kan ødelægge barnets lyst til og motivation for at komme i skolen.

1.6 Forudsætninger for implementering og drift

Der er flere forudsætninger for implementering af indsatsen. De handler blandt andet om følgende:

- Indsatsen skal implementeres i et samarbejde mellem forvaltning, PPR og skoler. Erfaringerne fra område Indre By/Østerbro peger på, at implementeringen kan blive mere langsommelig og lidt tilfældig, hvis implementeringen er op til den enkelte skole. Implementering af indsatsen kræver med andre ord ledelsesmæssig opbakning og opmærksomhed både på forvaltnings- og på skoleniveau.
- Skolerne skal råde over interne ressourcepersoner og samarbejde med eksterne ressourcepersoner fra PPR og Socialforvaltning, som kan bistå ledere, lærere og pædagoger i at igangsætte relevante indsatser på baggrund af viden om elevernes perspektiv.
- Skolerne skal have en kultur for samarbejde om elevernes læring og trivsel. Det indebærer blandt andet, at lærere og pædagoger sætter systematisk fokus på elevernes læring og trivsel i deres teamsamarbejde, at de samarbejder med skolens ressourcepersoner om udvikling af undervisningen, og at skolens pædagogiske ledelse understøtter dette arbejde.

Implementering af Barnets Stemme kræver ressourcer til kompetenceudvikling af medarbejdere på alle niveauer dvs. skolepsykologer, socialrådgivere og andre relevante konsulenter i PPR og socialforvaltning, skoleledelser, skolernes ressourcepersoner samt lærere og pædagoger. Kompetenceudviklingen skal dels bidrage til et kulturarbejde på skolerne, så alle skolens medarbejdere anerkender værdien af at inddrage barnets eget perspektiv på en given udfordring, og dels bidrage til udvikling af en ny praksis på skolerne.

Når de relevante personer har oparbejdet de nødvendige kompetencer, skolerne har udviklet en procedure for, hvordan viden fra børneinterviewene skal anvendes, og der er skabt et ressource- og løsningsorienteret fokus i det tværfaglige samarbejde, vurderer skolerne ikke, at indsatsen indebærer et merforbrug af timer. Indsatsen kræver dog en vedvarende ledelsesopmærksomhed.

Evalueringen af Barnets Stemme peger på en række opmærksomhedspunkter til skoler, som ønsker at arbejde med indsatsen. Opmærksomhedspunkterne kan deles op i forudsætninger for implementering og for drift af indsatsen.

Opmærksomhedspunkter ved implementering og drift af indsatsen

Forudsætninger for implementering

Såfremt Barnets Stemme implementeres i andre kommuner, vil det være afgørende, at der afsættes ressourcer til:

- At skolepsykologer, socialrådgivere og andre relevante konsulenter i PPR og Socialforvaltning opnår en grundig viden om Barnets Stemme, så de kan gennemføre kompetenceudvikling af skoleledelser og ressourcepersoner på skolerne.
- At skoleledelser og skolernes ressourcepersoner kompetenceudvikles. Aktionslæring vurderes her som et velegnet format. Skolerne må i den forbindelse udpege en ledelsesrepræsentant med det ledelsesmæssige ansvar for implementeringen af indsatsen til at deltage i kompetenceudviklingsforløbet.
- At alle lærere og pædagoger på skolerne introduceres til Barnets Stemme. Det er især væsentligt, at alle får kendskab til de værdier, der ligger bag de konkrete tilgange og metoder, da det ressourceorienterede børnesyn er en forudsætning for arbejdet med Barnets Stemme.
- At lærere og pædagoger kompetenceudvikles, hvis skolen ønsker, at børneinterviewene skal gennemføres af en bred kreds af lærere og pædagoger. Det kan fx ske, ved at lærere og pædagoger observerer, hvordan en ressourceperson gennemfører interviewene, så der dermed skabes mulighed for sidemandsoplæring.

Forudsætninger for drift

Det er afgørende for driften af Barnets Stemme:

- At der etableres et ressource- og løsningsorienteret tværfagligt samarbejde, hvor forældre, elever, skolens professionelle og eksterne samarbejdspartneres perspektiver inddrages ligeværdigt. PPR og Socialforvaltning må i den forbindelse stille ressourcepersoner (dvs. fx psykologer, tale-høre konsulenter og socialrådgivere) til rådighed for det tværfaglige samarbejde på skolerne.
- At der udvikles en procedure for, i hvilke fora den viden, man opnår i børneinterviewet, skal anvendes, og hvordan den indgår i udviklingen af konkrete indsatser. Det er med andre ord vigtigt, at det er tydeligt for alle parter, hvem der skal forholde sig til viden fra børneinterviewet.
- At indsatsen har en vedvarende ledelsesopmærksomhed. Ledelsen må efterspørge barnets perspektiv i de forskellige samarbejdsfora og skabe de nødvendige organisatoriske rammer for arbejdet samt tydeliggøre arbejdsgange og rutiner i samarbejdet om elevernes trivsel.

Appendiks A – Interviewguide til børneinterview

FIGUR A.1

Min stemme – et børneinterview

Indskolingen-mellemskolen

Interviewguide til børneinterview

Navn: _____ Klasse: _____

Dato: _____

Vi skal tale om forskellige ting, der kan hjælpe til, at dine voksne lærer dig bedre at kende, så de ved, hvad der gør dig glad, hvad der kan være svært, og hvad dine ressourcer er. Ressourcer kan vi kalde for de værktøjer, du har til rådighed, f.eks. noget, du er god til.

Du behøver ikke at svare eller udfylde alle felterne i skemaet, hvis ikke du vil. Hvad ønsker du at fortælle?

Alt om mig og mine ressourcer

Fortæl, hvad der er vigtigt at vide om dig, dine interesser, stærke og svage sider: Hvad er du god til, hvad kan du lide at lave, hvad er svært?

Interesser/Hobbyer

Talenter, noget, du er særligt god til?

Personlige egenskaber: omsorgsfuld, empatisk, omhyggelig, tænkso, lærer, opmærksom.

Handleevner: tage initiativ til at rydde op/hjælpe til, ringe til venner/lave aftaler, at have relationer.

Være med i fællesskaber: fx klub, kor, spejder.

Hvordan har jeg det i min krop?

At kunne mærke basale behov: fx sult, tørst, kulde og varme.

Tanker, følelser, fysisk søvn, kost, bevæger du dig eller dyrker sport?

Sygdom?

Hvordan har jeg det med
at gå i skole?

*Hvilke fag er dine yndlings-
fag, og hvorfor er de det?
Hvilke et svære fag? Hvor
dit bedste sted at
lære på skolen?*

Hvordan har jeg det med
andre mennesker?

*Fortæl mig, hvad der er de
voksnes opgaver over for
dig. (Dette er ment kon-
kret).*

*Hjælpsomme ting/ord, som
mennesker kan gøre for
dig? Hvad siger andre fx fa-
milie, venner, lærere etc.
om dig? Beder du
om hjælp?*

Hvem passer på mig?

*Hvordan går det med det?
Er der noget, der bekymrer
dig? Er der noget,
du behøver hjælp
til?*

Hvordan er der, hvor du
bor?

Er der rart, hvor du bor?

*Er der noget særligt, du kan
lide ved dit hjem?*

Mine håb for fremtiden

*Er der noget nyt, som du
kunne tænke dig at prøve?
Er der noget, der
kan få dig til at
føle dig bedre til-
pas?*

Er du tilfreds med denne
samtale?

Fra 1 til 10.

Vi vil gerne dele dette
interview med andre:

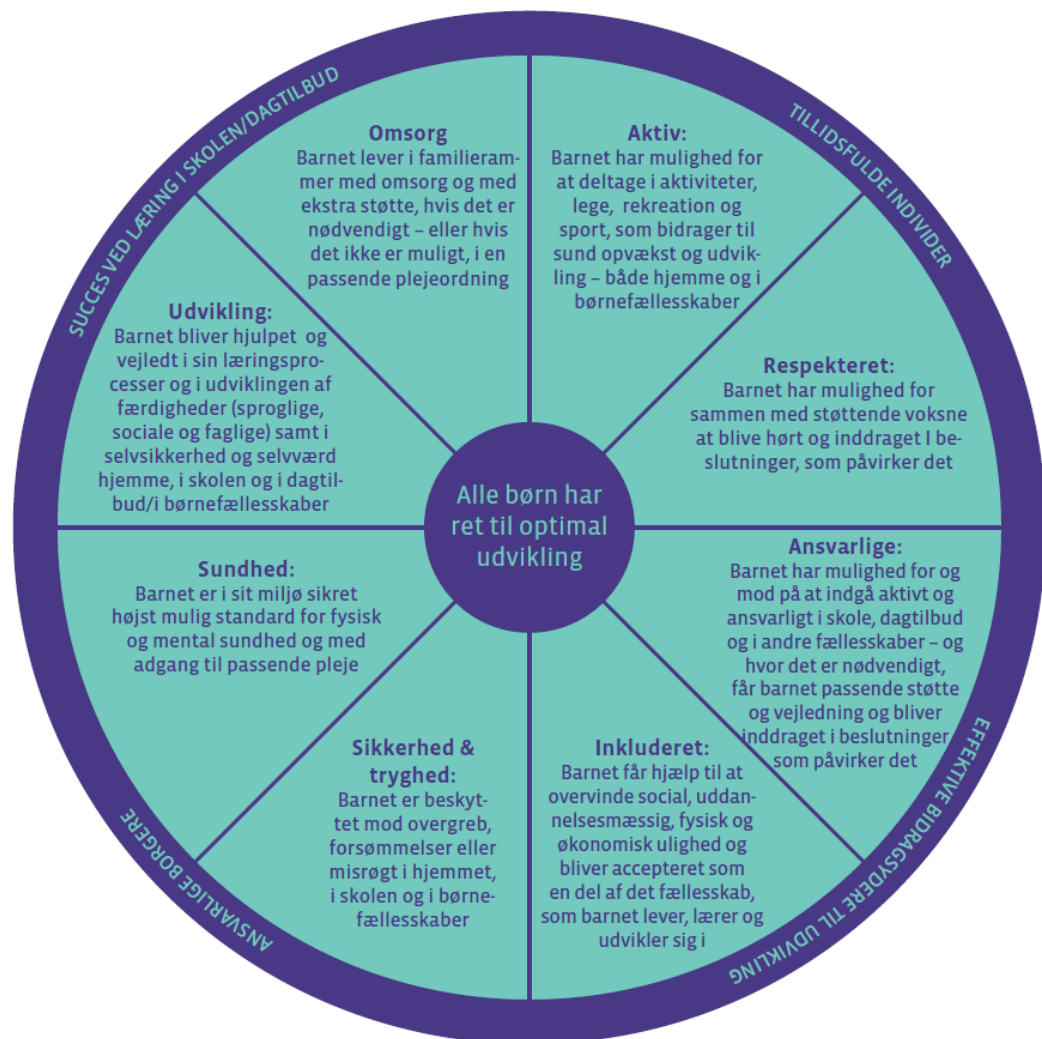

Er det i orden med dig?

Appendiks B – Trivselshjulet

FIGUR B.1

Trivselshjulet

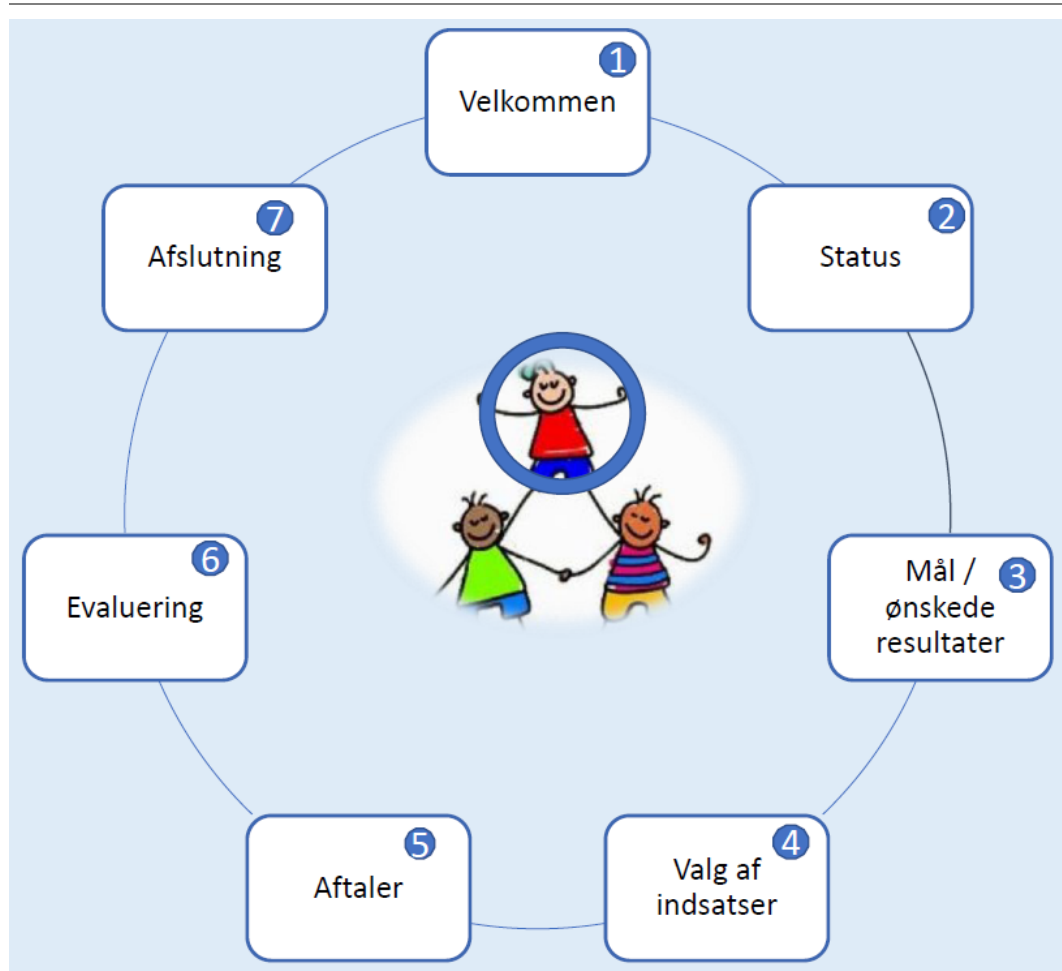
Kilde: <https://socialstyrelsen.dk/filer/tvaergaende/born-med-funktionsnedsaettelser/en-hel-familie-filer/barnets-stemme-sadan-gor-de-i-kbh-kommune.pdf>.

Appendiks C – Mødeguide

Denne mødeguide er udviklet af og anvendes på Øster Farimagsgades Skole. Guiden ligger fysisk på bordet, når der afholdes tværfaglige møder. Der findes tre detaljeringsgrader af guiden, som kan ses nedenfor.

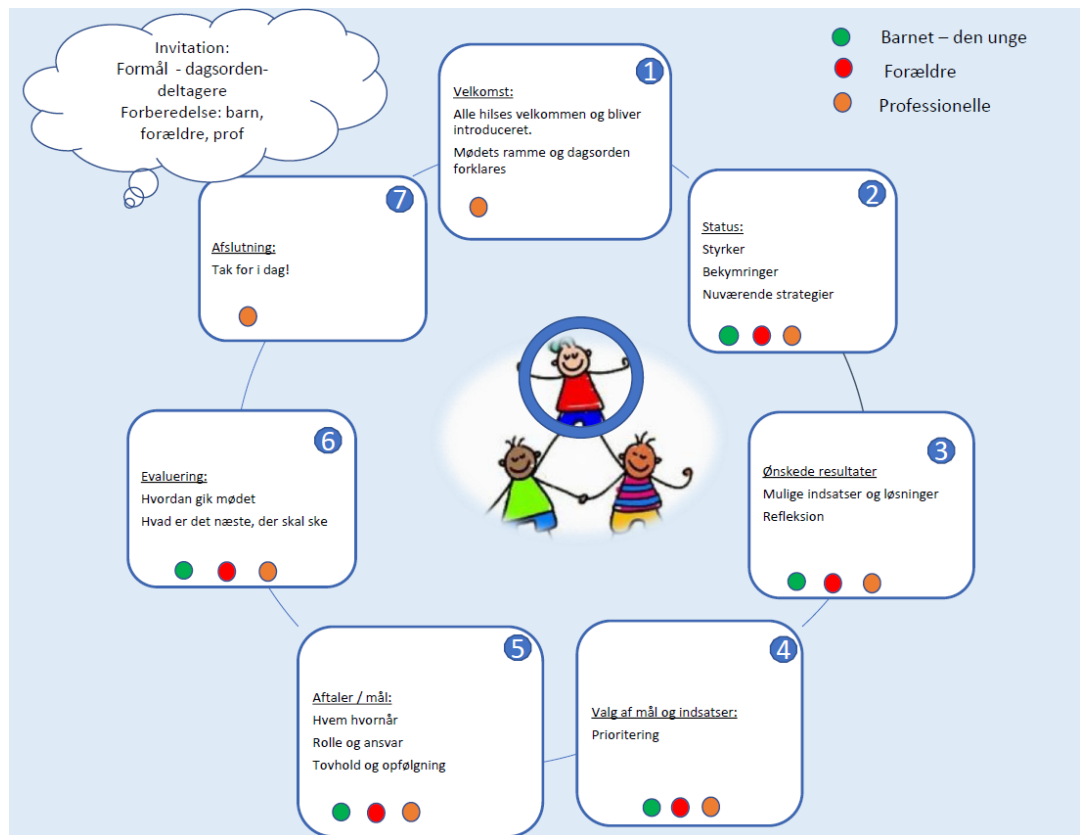
FIGUR C.1

Mødeguide v.1

FIGUR C.2

Mødeguide v.2

Barnets Stemme

© 2022 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Ida Rørholm Davidsen

ISBN (www) 978-87-7182-603-6

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 35 55 01 01
E eva@eva.dk
H www.eva.dk